

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän puhdistamista.

Ilmoituksen tekijä

Danisco Sweeteners Oy

Puhdistettavan alueen sijainti

Sokeritehtaantie 10, 48210 KOTKA

Kiinteistö:
285-008-0002-0027

Ilmoituksessa puhdistettavan alueen kiinteistötunnukseksi on ilmoitettu 285-008-0002-0024. Kyseinen tunnus on lakannut. Puhdistettavan alueen voimassa oleva kiinteistötunnus on 285-008-0002-0027.

Kiinteistön omistaja

Danisco Sweeteners Oy

Asian vireilletulo, vireilletulon peruste sekä viranomaisen toimivalta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Ilmoitus pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta toimitettiin Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle 28.6.2024.

Aiemmat viranomaispäätökset ja lausunnot

- Kohteeseen on vuonna 1999 annettu Kaakkois-Suomen ympäristökeskuksen päätös (dnro 0499Y0103) tehtaan jätenikkelisäiliön maaperän kunnostamisesta

Tutkimus- ja suunnitelma-asiakirjat

- Maaperän pilaantuneisuustutkimus, 15.11.2016, Pöyry Finland Oy
- Maaperän pilaantuneisuustutkimus, 11.11.2023. Afry Finland Oy
- Pilaantuneen maaperän kaivusuunnitelma, 28.6.2024, Afry Finland Oy

Neuvottelut ja tarkastukset

- Neuvotteluita tai tarkastuksia ei ole pidetty.

Puhdistettava alue

Alueen toimintahistoria ja pilaantumisen vaaraa aiheuttaneet toiminnot ja tapahtumat

Kohteessa on ollut teollista toimintaa 1900-luvun alkupuolelta alkaen. Tehtaalla valmistetaan ja varastoidaan raaka-aineita elintarvike- ja lääketeollisuudelle. Alueen maaperän kohonneet haitta-ainepitoisuudet on voinut aiheuttaa teollinen toiminta ja siitä mahdollisesti aiheutuneet päästöt. Kiinteistöä on laajennettu täyttömaalla meren suuntaan ainakin 1940-1980 -luvuilla ja tutkimusalue sijoittuu osin vanhan meren pohjan alueelle, joten haitta-aineet voivat myös liittyä käytettyihin täyttömaihin.

Alueen ja lähiympäristön nykyinen ja tuleva maankäyttö

Tehtaalla valmistetaan ja varastoidaan elintarvike- ja lääkeaineteollisuuden tuotteita ja raaka-aineita. Kiinteistöllä teollista toimintaa suunnitellaan laajennettavan, mutta toiminta säilyy kaavan mukaisena.

Tehdas sijaitsee teollisuusrakennusten korttelialueeksi kaavoitetulla alueella. Asemakaavassa kiinteistön asemakaavamerkintä on TT, eli teollisuusrakennusten korttelialue.

Kiinteistön luoteispuolella sijaitsee asuinrakennuksia ja kohteen pohjoispuolella on kulttuurihistoriallisesti arvokas asuinalue. Kiinteistön itäpuolella sijaitsee Kotkan energian voimalaitos. Etelässä ja lännessä kiinteistö rajautuu Itämereen.

Alueen maaperä- sekä pohja- ja pintavesitiedot

Kohteen piha-alue on asfaltoitu ja asfaltin alapuolinen täyttökerros koostuu pääasiassa hiekasta ja sorasta.

Alueella maanpinta viettää merta kohti etelään ja länteen. Laajennushankkeen alueella (rakentamisvaiheet 1 ja 2) kallionpinta esiintyy 2,4...5,5 metriä maanpinnasta. Maanpinnantaso on alueella noin +3,0 (N60).

Suunnitellun pakkaamon alueella (rakentamisvaihe 3) luonnonmaa esiintyy vain puolen metrin syvyydellä maan pinnasta. Luonnonmaa sisälsi hiekkaa, mutta myös kiviä ja/tai louhetta. Kallionpinta oli matalimmillaan 0,4 m syvyydessä ja syvimmillään 2 metrin syvyydellä maan pinnasta. Maanpinnan taso vaihtelee välillä + 5,6...7,4 m (N60).

Tutkimuksissa suunnitellun pakkaamon alueella sekä maaperässä lähempänä meren rantaa havaittiin täyttömaassa tiilimurskaa yms. rakennusjätettä.

Kohde ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue (Suulisniemi) sijaitsee 4,5 km päässä koillisessa.

Tehtaan kiinteistölle on asennettu pohjavesiputki (PVP) vuonna 2016 tehtyjen maaperätutkimusten yhteydessä. Pohjaveden pinta oli 2023 tutkimusten yhteydessä 2,57 m syvyydellä maanpinnan tasosta eli tasolla 0,27 mpy (N60). Pohjaveden pinta seuraa todennäköisesti merenpinnan tasoa. Pohjaveden päävirtaussuunnan arvioidaan olevan maanpinnan muotojen mukaisesti kohti etelää.

Kohteessa lähin pintavesistö on Liitulahti (Itämeri), johon tehtaan kiinteistö rajautuu eteläpuolelta. Kiinteistöllä hulevedet ohjataan kallistuksin hulevesiviemäristöön, josta vedet johdetaan mereen.

Lähistöllä ei sijaitse yleisiä uimarantoja. Liitulahdella kalastus troolilla ja nuotalla on kielletty.

Haitta-aineita koskevat tiedot

Alueella tehdyt maaperä- ja pohja- pintavesitutkimukset

Kohteessa on tehty kairaamalla maaperän pilaantuneisuustutkimuksia vuosina 2016, 2023 ja 2024.

Metallipitoisuuksia todettiin satunnaisesti eri näytteissä ja niiden pitoisuudet vaihtelivat suuresti. Ylemmät ohjearvot ylittyivät elohopean, kuparin ja sinkin osalta. Alemmat ohjearvot antimonin, nikkelin ja lyijyn osalta. Öljyhiilivetyjen raskaita jakeita todettiin yhdessä näytteessä alemmat ohjearvot ylittävänä pitoisuutena. Haihtuvia hiilivetyjä sekä PAH-yhdisteitä todettiin kynnysarvot ylittävinä pitoisuuksina.

Liukoisuustestien perusteella alkuaineet eivät ole helposti liukenevassa muodossa. Liukoisuustuloksia on arvioitu vertailemalla niitä kaatopaikoille annettuihin raja-arvoihin (VNa 331/2013). Raja-arvot on

annettu pysyvän jätteen, vaarattoman jätteen ja vaarallisen jätteen kaatopaikoille. Tulosten perusteella pysyvän jätteen raja-arvo ylittyy antimonin osalta. Vaarattoman tai vaarallisen jätteen kaatopaikan raja-arvot eivät ylittyneet.

Putkikaivannon, laajennusrakennuksen ja prosessivesitankin alueella metallien osalta ylemmät ohjearvot ylittävää maa-ainesta arvioidaan olevan yhteensä noin 400 m³ctr (720 tn) ja alemmat ohjearvot ylittävää 450 m³ctr (810 tn), 0-5 m syvyydellä maanpinnasta. Kynnysarvon ylittäviä metallipitoisuuksia arvioidaan olevan yhteensä 1 600 m³ctr (3 140 tn).

Pakkaamorakennuksen alueelta otetuissa näytteissä haitta-aineiden pitoisuustasot ovat kynnysarvot ylittäviä, mutta alemmat ohjearvot alittavia. Kynnysarvot ylittävää maa-ainesta arvioidaan olevan 60 m³ctr (115 tn). Haihtuvia hiilivetyjä ja PAH-yhdisteitä sisältävää maa-ainesta kynnysarvon ylittävänä pitoisuuksien esiintymiseen kaivualueilla on syytä varautua, vaikka tehdyissä tutkimuksissa todetut pitoisuudet eivät esiinny suunnitelluilla rakennusalueilla

Maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus ja puhdistustarve

Tehdyn riskinarvioinnin perusteella tutkimusalueella havaituista haitta-ainepitoisuuksista ei nykytilanteessa aiheudu vaikutuksia ihmisen terveydelle tai ympäristölle.

Tutkimuksissa havaittujen haitta-aineiden ei arvioida voivan kulkeutua pohjaveden mukana merkitsevinä pitoisuuksina. Mahdollisen kulkeutumisen vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, koska alueen pohjavettä ei hyödynnetä, ja mahdollisen kulkeutumisen meriveteen arvioidaan olevan hyvin vähäistä.

Havaittujen pitoisuuksien ei nykytilanteessa arvioida aiheuttavan merkittävää ympäristö- tai terveysriskiä. Haitallisten ympäristö- tai terveysvaikutusten mahdollisuus kasvaa, mikäli alueella tehdään kaivutöitä. Kaavanmukaista rakentamista alueelle ei kuitenkaan voida rajoituksetta osoittaa, ellei kohdetta kunnosteta.

Esitetty puhdistussuunnitelma

Puhdistustavoitteet

Esitetyn riskinarvion, alueen nykyisen ja tulevan käyttötarkoituksen sekä ympäristöhallinnon ohjeen 6/2014 perusteella kohteen kunnostustavoitteeksi esitetään Vna 214/2007 mukaiset ylemmät ohjearvotasot raskasmetalleille, PAH-yhdisteille sekä hiilivedyille. Lisäksi jätetäyttö on poistettava kaivettavilta alueilta.

Kunnostuksella kohteen maaperä saadaan siihen kuntoon, ettei pilaantuneisuus rajoita kiinteistön tulevaa käyttöä työpaikka-alueena. Maaperään voi jäädä kunnostuksen tavoitetasot ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia. On myös todennäköistä että kaivualueiden ulkopuolelle jää kohonneita haitta-ainepitoisuuksia.

Puhdistusmenetelmät ja niiden valintaperusteet

Kunnostus toteutetaan rakentamisen vaatimalta alalta. Ottaen huomioon ko. kohteen luonteen, jätetäytön ja sen sekaisen pilaantuneen maa-aineksen on soveltuvin ja kustannustehokkain kunnostusmenetelmä toimenpidealueella massanvaihto.

Ympäristöhallinnon ohjeen 6/2014 mukaisesti pintamaan (n. 0,5-1,0 m) haitta-ainepitoisuudet uudisrakennuskohteissa alittavat kynnyksarvot tai alueelliset taustapitoisuudet etenkin herkästi haihtuvien yhdisteiden osalta.

Toteuttamalla kunnostushanke alueen rakentamistöiden yhteydessä tukee toiminnan kustannustehokkuutta.

Työn toteuttaminen

Kohteeseen rakennetaan ja laajennetaan teollisuusrakennuksia sekä uusitaan olemassa olevia rakenteita. Rakentamiseen liittyvän kaivutyön yhteydessä pilaantuneet maa-ainekset kunnostetaan. Kaivutyö tehdään massanvaihdolla poistaen kohteessa oleva pilaantunut maa-aines rakentamisen vaatimalta alueelta.

Mikäli kaivutöissä yhteydessä havaitaan ennestään tuntemattomia kunnostustavoitteet ylittäviä maa-aineksia, pyritään ne poistamaan. Mikäli kaivutyön aikana havaitaan esteitä, joiden takia pilaantunutta maa-ainesta ei voida poistaa, laaditaan saavutetusta tilanteesta ja maaperään jäävistä haitta-ainepitoisuuksista riskinarvio. Riskinarvion perusteella päätetään jatkotoimenpiteet.

Pilaantuneet maat kuljetetaan kuorma-autolla vastaanottopaikkaan. Kuljettajan tulee olla rekisteröitynyt jätelain mukaisesti ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin, minkä valvoja on velvollinen tarkistamaan. Pilaantuneiden maiden kuormat peitetään ja autojen renkaat puhdistetaan tarvittaessa pilaantuneiden massojen leviämisen estämiseksi. Kuljetukset varustetaan sähköisillä pilaantuneen maaperän siirtoasiakirjoilla. Vastaanottopaikat ilmoitetaan valvovalle viranomaiselle ennen materiaalien kuljetusta.

Jätteiden ja kaivettujen maa-ainesten käsittely ja hyödyntäminen

Kaikki kiinteistöllä esiintyvä jäte poistetaan. Jätteet seulotaan tarvittaessa maa-aineksesta erilleen ja lajitellaan jätejakeittain esimerkiksi vaihtolavoille.

Kiinteistöllä voidaan asfaltoidulla alueella välivarastoida kaivumassoja lyhytaikaisesti.

Pilaantuneet maat toimitetaan jatkokäsittelyyn luvanvaraiselle käsittelyalueelle. Käsittelijä vastaa massojen loppusijoittamisesta. Myös jätteet toimitetaan jätejakeittain luvanvaraiselle vastaanottajalle.

Pitoisuustasoltaan kunnostustavoitteet alittavia rakenteellisesti täyttöön soveltuvia maa-aineksia voidaan käyttää lopputäytöissä huomioiden, että pintamaassa 0,5 m syvyydelle ei käytetä kynnyksarvon ylittäviä maa-aineksia. Tarvittaessa maa-aineksesta seulotaan jätejakeet.

Vesien käsittely

Kiinteistölle rakennetaan laskeutusallas rakentamisen aikaisten vesien käsittelyä varten. Laskeutusaltaaseen ohjataan kiinteistöltä hulevedet sekä kaivantoon kertyvät vedet. Laskeutusaltaan veden laatua seurataan mittauksin ja näytteenotoin. Laskeutusallas on kooltaan 60 m² (12m*5m).

Laskeutusaltaassa vedestä suodattuu kiintoainesta pois. Mikäli laskeutusaltaan vedessä esiintyy haitta-aineita tai veden laatusuositukset alla olevan taulukon mukaisesti ei täyty, tulee vedet toimittaa jäteveden puhdistamolle esimerkiksi loka-autolla.

Parametri	Suositus mereen johdettavan veden laaduksi
Liukoiset metallit	Ympäristölaatonormit: Merivesi ja muut pintavedet (Vna 1022/2006, 1090/2016)
PAH-yhdisteet	
VOC-yhdisteet	
Öljyhiilivedyt (C ₁₀ -C ₄₀)	<5 mg/kg
Kiintoaine	300 mg/l
pH-arvo	6-9
Lämpötila	<25 °C

Puhdistustöiden valvonta, seuranta ja tarkkailu

Massanpoiston yhteydessä metallipitoisuuksia seurataan XRF-röntgenfluoresenssilaitteella ja hiilivety-pitoisuuksia PetroFlag-pikatestillä ympäristötekniikan valvojan toimesta. PAH-yhdisteiden esiintyminen on varmennettava laboratorioanalyysien avulla. Kaivujen riittävyys varmistetaan laboratorioanalyysien avulla. Pilaantuneet maat pyritään erottamaan mahdollisimman tarkasti puhtaista maa-aineksista.

Reunajäännösnäytteet toteutetaan linjan mukaisesti noin 10 metrin välein ja syvyyssuunnassa noin metrin välein, maalajit ja oletetut haitta-aineet huomioiden. Jäännösnäytteitä voidaan yhdistää kokoomanäytteiksi kattaen enintään 50 metriä pitkän linjan tai 600 m² alan (25m*25m).

Laboratoriossa näytteistä analysoidaan:

- Vna 214/2007 mukaiset metallit ja puolimetallit
- Hiilivedyt C10-C40
- TVOC-yhdisteet
- PAH-yhdisteet

Puhdistamisen terveys- ja ympäristövaikutukset ja niiden ehkäisy

Työmaa-alueella saavat liikkua ainoastaan kaivutyöhön osallistuvat henkilöt asianmukaisin turva- ja suojalaittein varustautuneena. Kaivu- ja työskentelyalueet eristetään suojapuomein ja merkein.

Alueelta poistettavat haitta-ainepitoiset maat kuljetetaan pois tarkoitukseen soveltuvalla kalustolla. Maa-ainekuormat peitetään tarvittaessa maa-aineksen pölyämisen ja varisemisen estämiseksi. Pilaantuneen maan kulkeutuminen auton- ja työkoneiden renkaiden mukana estetään. Mikäli kaivantoon kertyy vettä, käytetään tarvittaessa pumppua, jolla vedet pumpataan ensisijaisesti laskeutusaltaaseen.

Työmaaliikenne järjestetään siten, että toiminnasta on mahdollisimman vähän häiriötä naapurikiinteistöjen käytölle ja muulle liikenteelle.

Varautuminen poikkeuksellisiin tilanteisiin

Mikäli haitta-ainepitoista maata havaitaan kaivualuetta laajemmalla tai syvemmällä merkittäviä määriä, laaditaan niiden vaikutuksista riskinarvio, missä myös määritetään turvalliset kunnostusrajat, mitkä saattavat poiketa tässä kaivusuunnitelmassa esitetyistä laajuuksista.

Rankkasateet voivat lisätä suodatettavan työmaaveden määrää. Mikäli laskeutusaltaan kapasiteetti täyttyy, tulee varautua veden pumppaamiseen väliaikaisesti esimerkiksi umpisäiliöön.

Tiedottaminen, kirjanpito ja raportointi

Työmaan mahdollisesta aloituskokouksen ajankohdasta tiedottaa asianosaisille työmaalle nimetty valvoja.

Valvoja tiedottaa kaivu- ja mahdollisista kunnostustöistä tarvittavassa määrin naapurustolle sekä ilmoittaa valvovalle viranomaiselle poistettavien maa-ainesten vastaanottoaikat ennen niiden kuljettamista työmaalta.

Työmaavalvoja seuraa ja ohjaa kunnostustyön etenemistä ja kirjaa suoritettavat toimenpiteet ja tapahtumat työmaapäiväkirjaan. Myös poikkeamat ja poikkeustilanteet kirjataan. Suoritetuista ja otetuista kontrollinäyhteistä (määrä ja sijainti) pidetään kirjaa.

Pilaantuneen maa-aineksen kuormat varustetaan sähköisillä pilaantuneen maaperän siirtoasiakirjoilla. Siirtoasiakirjat säilytetään vähintään kolme vuotta kunnostuksen hyväksymisestä valvojan arkistossa sekä SIIRTO-rekisterissä.

Koska kohteessa kunnostustyöt tehdään useassa eri vaiheessa, toimitetaan kunkin vaiheen jälkeen tiivis koonti kunnostuksen etenemisestä. Raporttiin kirjataan jätteen poistot ja/tai niiden hyödyntäminen kohteessa. Väliraporttiin liitetään kunnostukseen liittyvät kokousmuistiot sekä työmaapäiväkirjat. Väliraportti toimitetaan kiinteistönomistajalle sekä viranomaisille.

Tehdyistä kaivutöistä kunnostuksen valvoja laatii loppuraportin, jossa esitetään alueella tehdyt toimenpiteet saavutettuine tuloksineen. Raporttiin liitetään kunnostukseen liittyvät kokousmuistiot, työmaapäiväkirja, jätteen poistot jätekoodeineen, pilaantuneen maan siirtoasiakirjat ja muut vastaavat työn suoritusta kuvaavat asiakirjat. Raportti toimitetaan kiinteistönomistajalle sekä viranomaisille (kaupunki ja ELY) viimeistään kolmen kuukauden päästä kunnostuksen valmistumisesta.

Kuuleminen

Erillisiä kuulemisia ilmoituksen johdosta ei ole katsottu tarpeelliseksi.

Viranomaisen ratkaisu

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on tarkastanut Kotkan kaupungissa sijaitsevan kiinteistön 285-008-0002-0027 pilaantuneen maaperän

puhdistamista koskevan ilmoituksen ja hyväksyy sen seuraavin määräyksin:

Puhdistustavoitteet

1. Alue tulee puhdistaa sellaiseen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Alueelta on poistettava rakentamiseen vaativalta alueelta maa-ainekset, joissa haitallisten aineiden edustavat pitoisuudet ylittävät kunnostussuunnitelmassa esitetyt puhtaustavoitteet (valtioneuvoston maaperän ja pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen (214/2007) mukaiset ylemmät ohjeavot).

Lisäksi kaivualueelta tulee poistaa kaivun yhteydessä esiin tulevat jätteet.
2. Työn aikana on pidettävä kirjaa näytteenottosuunnitelman mukaisesti maaperänäytteenotosta, eri käsittelypaikkoihin toimitettavien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista ja määristä sekä puhdistettavalla alueella hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksista, määristä ja hyödyntämispaikoista.

Alueen yleinen hoito ja järjestys

3. Puhdistettava alue on varustettava pilaantuneen maaperän puhdistuksesta kertovin kyltein.
4. Pilaantuneen maa-aineksen kaivu, lastaus ja muut puhdistukseen liittyvät työvaiheet on suunniteltava ja toteutettava siten, että pilaantunutta maa-ainesta ei leviä ympäristöön. Puhdistustyön aikana on huolehdittava, ettei puhdistamisesta aiheudu haittaa tai vaaraa alueella tai sen lähistöllä oleskeleville eikä muuta terveys- tai ympäristöriskiä.

Maa-ainesten käsittely ja varastointi

5. Poistettavat pilaantuneet ja/tai jätteensekaiset maa-ainekset sekä kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävät maa-ainekset, joita ei hyödynnetä määräyksen 9 mukaisesti, on toimitettava ominaisuuksiensa mukaisesti ensisijaisesti hyödynnettäviksi ja toissijaisesti loppukäsiteltäviksi vastaanottoonpaikkaan, jolla on lupa vastaanottaa kyseisiä maa-aineksia.
6. Kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset ja eri tavoin pilaantuneet tai eri tavalla käsiteltävät maa-ainekset pidetään erillään kaivun, lastaamisen, mahdollisen välivarastoinnin ja kuljetuksen aikana.

7. Kaivettuja maa-aineksia voidaan tarvittaessa välivarastoida alueella, jonka puhdistamisesta ilmoitus on tehty, esim. näytteiden analysoinnin vaatiman ajan. Välivarastoinnin on oltava mahdollisimman lyhytaikaista ja se on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu maaperän pilaantumista, pilaantumattoman ja haitta-ainepitoisen maa-aineksen sekoittumista, haitta-ainepitoisen maa-aineksen pölyämistä, haitta-ainepitoisten suoto- ja valumavesien muodostumista tai muuta terveys- tai ympäristöhaittaa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus voi tarvittaessa antaa määräyksiä maa-ainesten peittämisestä tai muista tarvittavista toimenpiteistä.
8. Mikäli välivarastointi toteutetaan päällystämättömällä alueella, on alueen maaperän pintakerroksen pilaantumattomuus varmistettava edustavalla näytteenotolla välivarastoinnin päätyttyä.

Kaivettujen maa-ainesten hyötykäyttö

9. Puhdistettavalla alueella voidaan hyödyntää sieltä kaivettavia maa-aineksia, joiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylitä määräyksen 1 mukaisia puhdistustasoja ilmoituksessa esitetyn hyötykäyttösuunnitelman mukaisesti. Hyötykäytettäviä maa-aineksia ei saa sijoittaa mahdolliseen orsi- tai pohjavesikerrokseen.
10. Hyödynnettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet tulee selvittää edustavan näytteenoton avulla ennen maa-ainesten hyödyntämistä.
11. Hyötykäytettyjen maa-ainesten haitta-ainepitoisuudet ja hyödyntämispaikat on dokumentoitava. Selvitys maa-ainesten hyötykäytöstä on liitettävä määräyksessä 18 edellytettyyn loppuraporttiin.

Maa-ainesten kuljettaminen

12. Jätteen saa antaa kuljetettavaksi vain jätehuoltorekisteriin hyväksytyille toiminnanharjoittajalle. Pilaantunut maa-aines on peitettävä kuljetuksen ajaksi ja liikenne on toteutettava siten, ettei siitä aiheudu pöly- tai meluhaittoja. Lisäksi pilaantuneiden maa-ainesten kuljetuksista on laadittava siirtoasiakirjat, joista tulee ilmetä jätelain (646/2011) 121 §:n edellyttämät tiedot. Siirtoasiakirjat on oltava mukana kuljetuksen aikana ja se on luovutettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjoja on säilytettävä kolme vuotta.

Puhdistustyön lopputuloksen toteaminen

13. Kaivutyön lopuksi kaivantojen seinämistä ja pohjista tulee ottaa edustavat jäännöspitoisuusnäytteet. Ne on otettava niin, että kaivalueen maaperään jäävät haitta-ainepitoisuudet tulevat luotettavasti selvitettyiksi. Näytteistä on analysoitava laboratoriossa

vähintään kyseisellä kaivualueella tehdyissä tutkimuksissa todettujen haitta-aineiden pitoisuudet.

Pilaantuneen veden käsittely

14. Alueelle rakennettavaan laskeutusaltaaseen mahdollisesti kertyvästä vedestä on otettava edustavia vesinäytteitä ennen veden johtamista mereen. Näytteenotto tulee tehdä vähintään kerran kunkin ilmoituksessa mainitun työvaiheen aikana. Näytteistä on tutkittava alueella tehdyissä maaperätutkimuksissa todetut haitta-aineet.
15. Mikäli vedessä haitta-ainepitoisuudet ja/tai muut parametrit eivät vastaa ilmoituksessa esitettyjä tavoitepitoisuuksia, tulee vesi toimittaa käsiteltäväksi tai vesi on puhdistettava paikan päällä tarkoitukseen soveltuvalla laitteistolla ennen mereen johtamista. Jos kaivantoihin kertyvä vesi viemäroidään, on veden viemärintiin pyydettävä lupa alueen vesihuollosta vastaavalta laitokselta ja noudatettava sen antamia ohjeita ja määräyksiä. Vesihuollon liittymispalveluiden lupa tulee esittää viranomaiselle ennen johtamisen aloittamista.

Valvonta, tiedottaminen ja raportointi

16. Puhdistustyöhön on nimettävä henkilö, joka vastaa päätöksen määräysten noudattamisesta ja puhdistustyön valvonnasta. Valvonnasta vastaavan nimi ja yhteystiedot sekä puhdistuksen aloittamisajankohta on ilmoitettava kirjallisesti Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle ennen toimenpiteiden aloittamista. Edellä mainituille tahoille on ilmoitettava myös tämän päätöksen mukaisten puhdistustoimenpiteiden lopettamisajankohta.
17. Mikäli puhdistustyön aikana maaperässä havaitaan haitta-aineita, joita ei ole todettu aiemmissa tutkimuksissa tai havaitaan muita lähtötiedoista poikkeavia asioita, jotka voivat vaikuttaa mahdollisiin ympäristö- ja/tai terveysriskeihin, on kyseisistä havainnoista ilmoitettava viipymättä Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.
18. Tämän päätöksen mukaisista tutkimus- ja puhdistustoimenpiteistä on laadittava loppuraportti, jossa on esitettävä puhdistustyön toteuttaminen ja karttapiirustus toteutuneista kaivualueista ja -syvyyksistä, kuvaus työn aikaisista näytteenottomenetelmistä ja yhteenveto työn aikaisesta näytteenotosta, kirjanpitoliedot poistetuista haitta-ainepitoisista maa-aineksista, haitta-ainepitoisten maa-ainesten hyödyntäminen alueella, analyysitulokset puhdistetun maaperän haitta-aineiden jäännöspitoisuuksista ja näytteenottoaikkojen sijainnit karttapiirustuksessa esitettyinä sekä yhteenveto mahdollisten

vesinäytteiden analyysituloksista ja pilaantuneen veden poistamisesta ja käsittelystä. Raporttiin on liitettävä yhteenveto maa-ainesten toimittamisesta eri hyödyntämis-, käsittely- ja loppusijoituspaikoille.

Loppuraportti on toimitettava Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Kotkan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa kaivutyön loppuunsaattamisesta.

Riskinarviointi

19. Mikäli kunnostettavalle (rakennettavalle) alueelle jää puhdistustyön jälkeen määräyksen 1 mukaisten puhdistustavoitteiden ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia, tulee niitä koskien laatia riskinarviointi. Riskinarviointi tulee liittää määräyksen 18 mukaiseen loppuraporttiin. Riskinarvioinnin perusteella Kaakkois-Suomen ELY-keskus arvioi tarvittavat jatkotoimenpiteet.

Määräysten ja päätöksen perustelut

Yleiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaan maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen pilaantuneella alueella sekä puhdistamisen yhteydessä maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle (ELY-keskus), jos puhdistaminen ei luvun 4 nojalla edellytä ympäristölupaa. Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Ilmoituspäätöksessä on annettava tarvittavat määräykset alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksen hyödyntämisestä ja tarkkailusta.

Valtioneuvoston asetuksessa maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (PIMA-asetus, 214/2007) on säädetty maaperässä yleisimmin esiintyvien haitallisten aineiden kynnysarvot. Asetuksen 3 §:n mukaan, mikäli yhden tai useamman haitta-aineen pitoisuus maaperässä ylittää kynnysarvon tai alueella, jolla taustapitoisuus on kynnysarvoa korkeampi, alueen taustapitoisuuden, on maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve arvioitava. Arvioinnin on asetuksen 2 §:n mukaan perustuttava arvioon maaperässä olevien haitallisten aineiden aiheuttamasta vaarasta tai haitasta terveydelle ja ympäristölle. Asetuksessa luetellaan seikat, jotka arvioinnissa on otettava huomioon. Ilmoituksessa esitetty maaperän puhdistustarpeen arvioinnin tulee täyttää asetuksen vaatimukset.

Pilaantunutta aluetta puhdistettaessa tulee usein esille seikkoja, joihin ei ole ennakkotutkimuksista ja -suunnitelmista huolimatta pystytty

varautumaan, esim. maaperässä tai pohjavedessä todetaan uusia haitta-aineita taikka todettavat haitta-ainepitoisuudet poikkeavat merkittävästi aiemmista tutkimuksista, pilaantunut alue on arvioitua laajempi tai kaikkea suunnitelmassa esitettyä maa-ainesta ei voida poistaa. Tämän vuoksi valvontaviranomaisen voi olla tarpeen antaa uusia ohjeita tai määräyksiä työn aikana. (Määräykset 17. ja 19.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 2 luvussa on säädetty yleisistä velvollisuuksista, periaatteista ja kielloista kuten toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuudesta (6 §) sekä velvollisuudesta ehkäistä ja rajoittaa toimintansa ympäristövaikutuksia (7 §), maaperän pilaamiskiellosta (16 §) ja pohjaveden pilaamiskiellosta (17 §). Määräyksissä on huomioitu ympäristönsuojelulain mukaiset velvoitteet.

Määräyskohtaiset perustelut

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 133 §:n mukaan pilaantunut maaperä tulee puhdistaa siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäännöspitoisuusnäytteenotolla todennetaan maaperän haitta-ainepitoisuudet pilaantuneen maa-aineksen poistamisen jälkeen. Näytteenotolla varmennetaan edellytettyjen puhdistustavoitteiden saavuttaminen sekä saadaan tietoa maaperään kaivujen jälkeen jäävistä haitta-ainepitoisuuksista. (Määräykset 1., 2. ja 13.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 20 § edellyttää pilaantumisen vaaraa aiheuttavalta toiminnalta huolellisuutta ja varovaisuutta ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä onnettomuuksien estämiseksi ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi (varovaisuus- ja huolellisuusperiaatteet). Pilaantuneen maan kaivualueet on edellytetty merkittäväksi kylteillä, jotta pilaantuneen maan kaivusta ja muista työvaiheista ei aiheudu haittaa tai vaaraa työmaan ulkopuolisille tahoille. (Määräys 3.)

Jätelain (646/2011) 13 §:ssä säädetään, ettei jätteestä tai jätehuollosta saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. (Määräykset 3., 4., 7.–9. ja 12.)

Jätelain (646/2011) 8 § edellyttää, että kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava jätelain etusijajärjestystä. Etusijajärjestyksen mukaan vain sellaiset jätteet, joita ei ole mahdollista uudelleenkäyttää, kierrättää tai hyödyntää, loppukäsitellään. (Määräys 5.)

Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaisesti maaperän ja pohjaveden puhdistustyön yhteydessä kaivettavat jätejakeet on edellytetty

toimitettavaksi hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi asianmukaisen luvan omaavaan vastaanottoaikaan. (Määräys 5.)

Jätelain (646/2011) 15 §:ssä säädetään lajiltaan ja laadultaan erilaisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta siinä laajuudessa kuin se on terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan ehkäisemiseksi, etusijajärjestyksen noudattamiseksi taikka jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi tarpeellista sekä teknisesti ja taloudellisesti mahdollista. (Määräys 6.)

Jätelain (646/2011) 29 §:n mukaan jätteen saa luovuttaa vain jätelain 11 luvun mukaiseen jätehuoltorekisteriin hyväksytyille kuljettajalle. (Määräys 12.)

Valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen (179/2012) 11 §:n mukaan jäte voidaan kuljettaa peitettynä, jos siten voidaan varmistua siitä, ettei jätettä pääse ympäristöön kuormauksen tai kuljetuksen aikana. Poistettavat pilaantunutta maa-ainesta sisältävät kuormat on edellytetty peitettäväksi ja haitta-ainepitoiset kaivetut maa-ainekset on edellytetty pidettäväksi erillään pilaantumattomista maa-aineksista, jotta haitta-ainepitoisista maa-aineksista ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräys 12.)

Jätelain (646/2011) 121 §:n mukaan jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja pilaantuneesta maa-aineksesta. Siirtoasiakirja on oltava mukana jätteen siirron aikana ja se on annettava jätteen vastaanottajalle. Siirtoasiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. Siirtoasiakirjaan merkittävistä tiedoista ja niiden vahvistamisesta on säädetty valtioneuvoston jätteistä annetun asetuksen 24 §:ssä. (Määräys 12.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 209 § n mukaan lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin. (Määräykset 10., 13., 14. ja 16.)

Päätöksessä on hyväksytty ympäristönsuojelulain (527/2014) 136 §:n mukaisesti puhdistustyön yhteydessä kaivettujen haitta-ainepitoisuuksiltaan ylemmän ohjearvon alittavien maa-ainesten hyötykäyttö puhdistettavalla alueella. Maita ei kuitenkaan saa sijoittaa mahdolliseen orsi- tai pohjavesikerrokseen, jottei niistä aiheudu riskiä orsi-/pohjaveden laadulle. Pintamaahan 0-0,5 m) ei saa sijoittaa haitta-ainepitoisuuksiltaan kynnysarvotason ylittäviä maa-aineksia. Päätöksessä on edellytetty täytoissä hyötykäytettävien maa-ainesten haitta-ainepitoisuuksien ja sijoituskohteiden dokumentointia, jotta maa-ainekset voidaan huomioida asianmukaisesti tulevien kaivutöiden yhteydessä. (Määräykset 9. ja 11.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 7 §:n mukaan toiminta on järjestettävä niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakoita. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Puhdistettavan alueelta mahdollisesti syntyvän pilaantuneen veden poistamisella varmistetaan, etteivät vedessä olevat haitta-aineet pääse kulkeutumaan laajemmalle alueelle eivätkä aiheuta enempää maaperän tai pohjaveden pilaantumista tai muuta haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. (Määräykset 14. ja 15.)

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 172 §:ssä ja jätelain 122 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen tiedoksisaantioikeudesta tehtävänsä suorittamista varten. Määräykset 16.–18. on annettu viranomaisvalvonnan kannalta. Puhdistamisen aikainen kirjanpito ja puhdistamisen raportointi ovat tarpeen viranomaisvalvonnan kannalta. Kirjanpidolla ja raportilla dokumentoidaan tehdyt näytteenotto-, kaivu- ja muut puhdistustoimenpiteet.

Mikäli puhdistettavan alueen maaperään jää puhdistamisen jälkeen puhdistustavoitteen ylittävä haitta-ainepitoisuuksia, on niiden mahdollisia riskejä edellytetty arvioimaan riskinarvioinnin avulla, jotta valvova viranomainen pystyy arvioimaan tarvittavat jatkotoimenpiteet. (Määräys 19.)

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 7, 16, 17, 20, 85, 133, 136, 172, 190, 191, 200, 205, 209 §
Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 24, 25, 26 §
Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)
Jätelaki (646/2011) 8, 13, 15, 29, 121, 122 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021) 3, 4, 11, 40 §
Hallintolaki (434/2003)
Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006)
Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006)
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Tämän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 812 €.

Maksun suuruus perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista (1215/2023) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon. Pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelystä perittävä maksu on 58 € kultakin asian käsittelyyn kuluvalta tunnilta. Tämän ilmoituksen käsittelyyn kului 14 tuntia.

Valvonnan maksullisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 205 §:n mukaan ELY-keskus voi periä maksun valvontatoimista, jotka ovat tarpeen 136 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen noudattamisen varmistamiseksi. Maksun suuruus perustuu valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista (1215/2023) ja sen liitteenä olevaan maksutaulukkoon.

Päätöksen voimassaoloaika

Tämä päätös on voimassa 31.8.2027 saakka. Mahdollisten olosuhdemuutosten vuoksi päätöksen voimassaolon jälkeen maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus ja puhdistustarve on tarvittaessa arvioitava uudestaan ja tehtävä puhdistamisesta ympäristönsuojelulain (527/2014) edellyttämä ilmoitus tai lupahakemus.

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 200 §:n perusteella tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää täytäntöönpanon.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös

Danisco Sweeteners Oy, Mari Kainiemi

Tiedoksi

AFRY Finland Oy, Veijo Majuri
AFRY Finland Oy, Anna-Kaisa Vilén
Kotkan ympäristönsuojelun palveluyksikkö

Kuuluttaminen

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 85 §:n mukaisesti Kaakkois-Suomen ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja kuulutettava päätös ovat nähtävillä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja Kotkan kaupungin verkkosivuilla.

Tietojärjestelmän päivittäminen

Alueen maaperää koskevat tiedot päivitetään valtakunnalliseen Maaperän tilan tietojärjestelmään.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä 1 olevassa valitusosoituksessa.

Lisätiedot

Asia on käsitelty Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ympäristövastuuyksikössä. Lisätietoa asiasta antaa ylitarkastaja Mikko Rautio, mikko.rautio@ely-keskus.fi, puh. 0295 036 057.

Hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla. Päätöksen on esitellyt ylitarkastaja Mikko Rautio ja ratkaissut ympäristönsuojelupäällikkö Juha Rantala.

Liitteet

- Liite 1. Valitusosoitus
- Liite 2. Puhdistettavan alueen sijaintikartta
- Liite 3. Tutkimuspistekartta

LIITE 1.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen sekä sen käsittelystä perittyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla **Vaasan hallinto-oikeuteen**. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa **päätöksen tiedoksisaannista**. Päätöksen tiedonsaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään. **Valitusaika päättyy 30.8.2024.**

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää,
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi ja millä perustein (vaatimukset)
- mihin valitusosoitus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on tämän yhteystiedot ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Sähköisesti toimitettua valituskirjelmää ei tarvitse allekirjoittaa.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Asiamiehelle, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja tai muulla luotettavalla tavalla osoitettava olevansa oikeutettu edustamaan päämiestä.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopio, sähköposti tai sähköinen asiointipalvelu) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) ja tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1122/2021) nojalla muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa 270 euron oikeudenkäyntimaksu.

Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Puhelin: kirjaamo 029 56 42780 (ma-pe klo 8.00–16.15)

Puhelinvaihte: 029 56 42611

Faksi: 029 56 42760

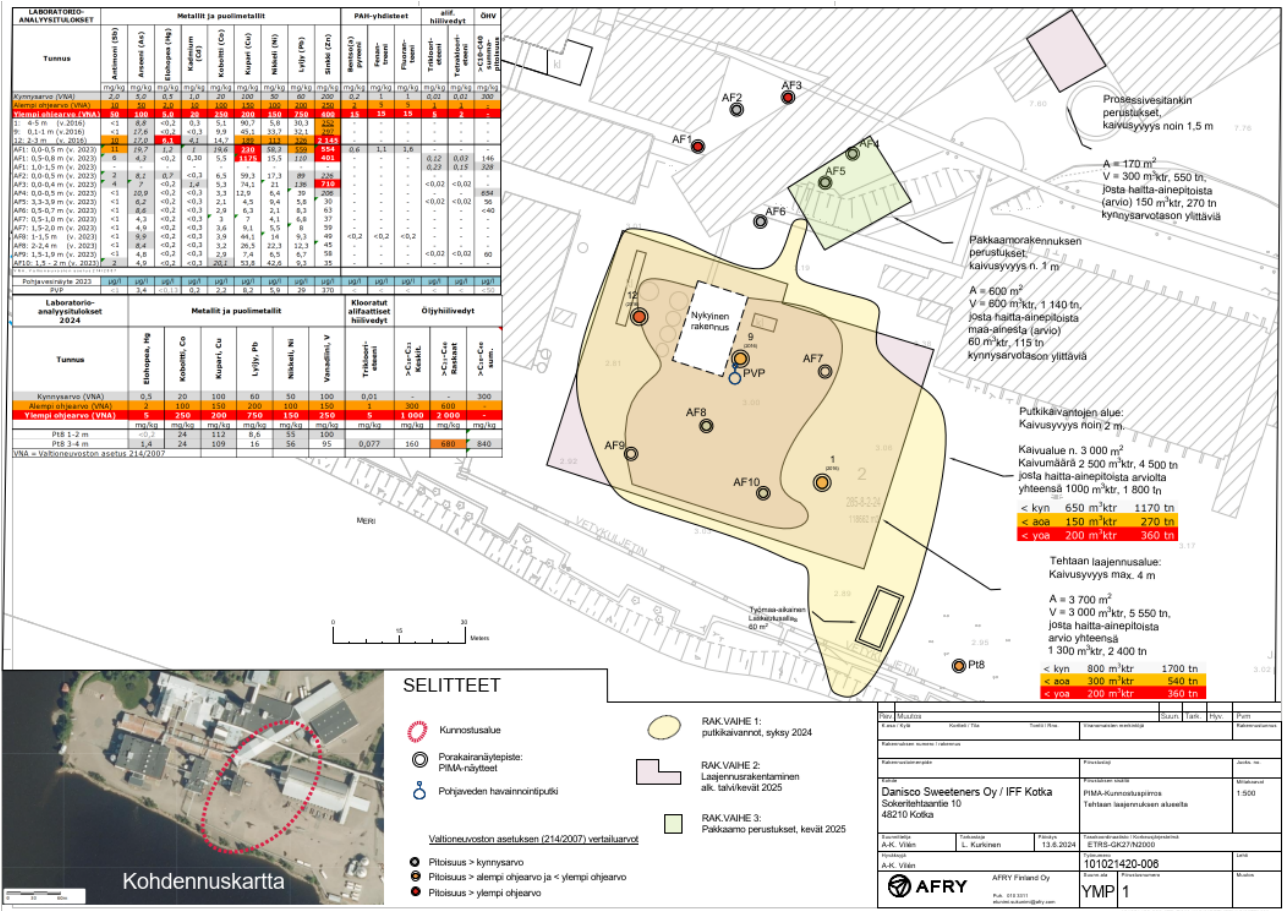
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite 2. Puhdistettavan alueen sijaintikartta

Liite 3. Tutkimuspistekartta

Tämä asiakirja KASELY/1192/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
KASELY/1192/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Rautio Mikko 24.07.2024 08:01

Ratkaisija Rantala Juha 24.07.2024 08:23